

Az előfizetés ára:
 1883. januártól egész évre . 8 frt.
 fél évre . 4 frt.
 „ „ negyed évre . 2 frt.

PÉCS

Politikai és vegyes tartalmu lap.

A hirdetések ára:
 Négy hasábos petitsor
 1-szer . . . . . 6 kr.
 2-szer . . . . . 5 kr.
 3-szor . . . . . 4 kr.
 Bélyeg-díj minden hirdetéskor 30 kr
 Nyilttérben egy sor . . . . 10 kr.

Megjelen hetenkint kétszer:
 szerdán és szombaton.

Szerkesztés: Mária-utca 1. sz.
 Kiadóhivatal: Nepomuk-utca 10. sz. a posta mellett.

Egyes szám 10 kr.
 Kapható a kiadóhivatalban, Valentin Károly könyvkereskedésében, Traub B. és társánál, Böhm M. könyvtőzónál Király-utca.

A csendőrségi törvényjavaslat.

A gyermek, ha pinczkézés közben a nyert lépéseket számítja, nem is számít más-képen, mint tízesekben, százásokban. Nem mintha hazudni akarna, mert maga sem hiszi amit mond, hanem egyszerűen azért, mert jól esik nagyokat mondani. Amilyen örömet okoz a gyermeknek a mindenben való nagyzás, úgy látszik ép ugy örömet okoz a mi függetlenségi pártunknak a minden áron való ellenzékeskedés. Ha egy Hozz-tert nem megyei pandur fog el, ha a pozsonyi kravalokba a miniszterelnök erélyesen belemarkol, ha a győri árvízveszedelem alkalmával hirtelen intézkedik, ép oly kevéssé ment a kormány a haragos interpellációktól, mint nem kerüli el a felelősségre vonatást, ha a szeszés itolok kicsinybeni elárúsítása feletti országgyűlési vita végén, a képviselők nem értik jól a ház elnöke által feltett kérdést. Tervezzék a kormány folyamszabályozást, lépjen fel a magyar állam eszméje mellett, emelje a közoktatás színvonalát, a függetlenségi párt mindenek előne szegzi magát, mert ellenkezni és ellenzékeskedni mindenáron: ez az ő természete.

E természetét pedig megtagadta volna, ha a tárgyalás alatt levő csendőrségi törvényjavaslatot nem ellenzi vala, tehát ellenzte. Ez az ő szempontjából természetes,

de aztán az is természetes, hogy az ilyen minden áron való akadékoskodás ellenében, a komoly okadatolás terére lépni alig lehet.

A most tárgyalt törvényjavaslat célja az: hogy a csendőrséget, mely eddig Erdélyen kívül az ország többi részeibe behozva a legjobb eredményeket képes feimutatni, mely a személy- és vagyonbiztosság megőrzése körül eddig nem ismert sikerekkel dicsekedhet, és mely, közelismerés szerint, egyike a gonosztevők által háborgatott vidék legnagyobb áldásainak; rendszeresítse 1884. január 1-ével az ország többi részében, nevezetesen pedig a Dunántul és a székesfehérvári parancsnokság keretében, Somogy- és Baranyamegyékben is.

Mi ugy várjuk a csendőrséget, mint szabadítót az uton-utfélen, városban, falun garázdálkodó gonosztevőktől, s a függetlenségi párt bennünket e jótéteménytől elűzni törekszik; miért? mert, mint Thaly Kálmán a miniszterelnök szavaiba vágott, a csendőr ruhája nem nemzeti színű. Vidékünknek ellépik az ország többi részéből a hatalmasan működő csendőrök által ide szoritott tolvajok és rablók, volt hónap, midőn Pécsen ötven lopás jelentetett be a rendőrségnél, a betörés oly mindennapivá s az általános ijedelem olyan fokúvá vált, hogy volt kereskedő, kinek összes revolver és pisztoly készletét elkapkodta a megrémült

közönség, s most, midőn végre-valahára mi is részesülhetnénk a biztonlétnek eddig csak hallomás utján ismert édes érzetében, oda áll a függetlenségi párt, hogy továbbra is kiszolgáltasson bennünket tolvajnak, rablónak.

A függetlenségi pártnak nem kell csendőrség, azt mi elhiszszük, sőt attól a párttól, mely folyton izgat, békétlenséget, törvény iránti tiszteletlenséget terjeszt, összes politikája pedig a kormány tetteinek lealacsonyításában áll, nem is lehet mást várni, mint hogy a rendet képviselő, meghonosító és biztosító intézménytől irtózzék. Nem irtózik ugy a bosnyák a szappantól, mint bizonyos népholdogítók a rendet katonai pontossággal és személyt nem válogató szigorral kezelő rendőrségtől.

S épen ez az, amit mi akarunk, amit mi követelünk.

Az „alkotmányos érzületű pandur,“ — mint azt így egyik függetlenségi-párti képviselő magasztalta, elég volt már nekünk. Eleget vártuk azt is, már hogy a t. ez. tolvaj és utonálló urakban lesz annyi alkotmányos érzület, hogy az ablakunkon be nem másznak, se barmaikat el nem hajtják, de bizon ez az érzület legfelebb csak abban nyilvánult eddigéig, hogy a pandur „básikkal“ egy pár barátságos pohárt kocczintottak. Bizonyos, hogy ezt csupán csak a-

A „Pécs“ tárczája.

Leveszem a gyászt . . .

Leveszem a gyászt kalapomról,
 Gyászoltam hosszan és híven;
 Esmélj e kínos esüggedségből,
 Esmélj már egyszer én szívem!
 Szeretni, bizni a világba
 Ugy elfeledtem, nem tudok;
 Könyvem letörölöm, mosolyogni,
 S tréfálni újra tanulok.

Köszöntöm régi ismerősim,
 Csüggedt kétségem letevével:
 Begyógyult sebbel, új reménnyel
 Jövők közéték újra én
 Fehér homlokkal, szédelegve,
 Mint naptól elsokkott beteg. —
 Oly kedves minden arcz, köszöntöm
 Szívöböl, kit nem is ismerek.

Egy sóhajom száll reggelenkint,
 S ágyam lábához térdelek:
 A hajnalfényben, jó Teremtőm,
 Imádom tisztá képedet!

Ó áldj meg Isten minden embert,
 Kiengesztelt a hit velek —
 Ha jó az óram, s kész koporsóm . . .
 Békélten búcsuzom s — megyek.
 Kölln Gyula.

A Zengő, Mecsek és a Jakabhegy.

Ég és víz.
 A siktenger a távolban lehajló eget
 látszik érinteni.
 Három pieziny sziget emelkedik ki a
 hullámok közöl, közel egymáshoz.
 Egyik a Zengő, másik a Mecsek, har-
 madik a Jakabhegy teteje.
 Messze-távol nincsen több szárazhely,
 csak délnyugat felé küzd a távol kékjével
 két kékebb pont. Egyik a verőzei Fekete
 hegy, másik a Pajnik csusza.
 Ide szállanak nyugodni a vándormada-
 rak, ha a Mátránál kezdődő édes vízi ten-
 geren át, őszszel délibb vidékre repülnek.
 A csendet nem zavarja más, mint a
 szélzúgás és a hullámok verése.
 — Mi újság nálatok? — szól a Zengő.
 Eltelik egy ezer év s válaszol a Mecsek:
 — A vizek egyre apadnak körülöttem,
 eddig csak a fejem látszott ki, most már
 derékig száraz vagyok.

Másik ezer év is elteltik.

— Testvér — kérdi a Mecsek a Zengőt — a hullámok már csak lábaimat mosák, mind feléd huzódnak, nem tudok merre van utjok?

Ezer év múlva válaszol a Zengő:
 — Tölem is egészen eltávoztak, s nem is látok már több vizet előttem, mint két messze egymásba folyó ágat, egyiket Dunának, másikat Drávnának hallom nevezni.
 — Ki nevezte ugy, rajtad talán már emberek is vannak?

Ujra eltelik egy ezred, mire a Jakabhegy veszi fel a szót:

— Nyomorult alakok ezek, elébb itt laktak a hátam mögött az abaligeti barlangban, onnan másztak elő, hogy lesbe állva, kőbaltájukkal ieteritsek a verembe csalt szarvast. Most már tetőmre telepedtek. Itt-ott az egyik termel is már egy kis tönkölyt, árpát, azt eszi, levét pedig isszsa, ha ugyan szomszédja agyon nem veri. Meztele- nek és testüket festik.

Elmulik ötszáz év, kérdi a Zengő a Mecseket:

— Miféle pezsgés az ott alattad?
 — Fehér tőgába öltözött proconsul parancsol a vassal fedett légióknak, ezek meg hajtják maguk előtt a népet, hogy lecsapolják azt a nagy lápot mögöttünk. Meddig is ér a láb? A Jakab hegy megmondhatná, ő messzebb lát arra felé.

abszolútizmus és az összpontosítás elleni ellenszenvből, s a megyei önkormányzat és az ősi nemzeti pandur intézmény iránti odaadó tiszteletből minden mellékes cél nélkül tették, valamint azt se vonja kétségbe senki, hogy a pandurok nem képezték a belügyminiszter „leibgárdáját,” mint azt egyik országgyűlési szónok a csendőrségről állítani jónak véli. A pandur ilyet nem tett, ő nem a „miniszteri omnipotencia” alatt állott, hanem a megyék önrendelkezési jogának megfelelőleg oldotta meg feladatát bizonyos cipők tisztogatásában, bizonyos menték kiképzésében, apró gyermekek megtálatásában, a meg közbe-közbe némi kiutalványozott nyakleveles folyóvá tételében, mert hiszen „röndnek csak muszáj lönnyi.”

Ez kétségkívül igen érzékeny családi jelenet, mely, midőn a kifent bajszu, sujtásos dolmányu pandur a koci bakján szolgálta az alkotmányt, épen nem nélkülözött bizonyos méltóságot, s önkéntlenül is kalapjához kapott városi és falusi paraszt egyaránt. De a tolvaj, a tolvaj? Az bizony szépen elhajtotta a szegény nép tehenét, lovát, feltörte pajtáját, s a szomszéd megye mesgőjére állva, vigan mutatott fűgét a nyomát bottal ütőknek, a károsult pedig vigasztalódhatot alkotmányos érzületében.

Ez így nem maradhat.

Csendőrséget nekünk mielőbb, csendőrséget, ha mindjárt áldozatok árán is.

Igaz, hogy ezen törvényjavaslat törvénynyé váltá esetében körülbelül 1200 honvédek besorozott polgárra nézve nagy terhekkel lesz rövid időre összekötve, ezt tagadni nem lehet. De hol van az állam életérdekeit előmozdító olyan intézmény, mely áldozatokkal ne járna.

Ha csak abból indulunk ki, hogy az 1200 honvéd, miután a honvédségi állomány helyett a csendőrségben lesz kénytelen szolgálatának egy bizonyos idejét eltölteni, — in-

dividualis szabadságában lesz korlátozva — akkor tovább menve azt a kérdést is feltehetjük, mily alapon korlátozza az állam annak a 800,000, vagy egy millió katonának az egyéni szabadságát és kényszeríti őket oly szolgálattételre, melylyel az élet kockázata összefüggésben van? Tudjuk jól, hogy azért, mert szükséges. — Így igen helyesen mondta a miniszterelnök, hogy a szükség az állami intézmények létesítésének legelfogadhatóbb indoka. — Különbön pedig ezen 1200 honvéd terhes szolgálata előnyökkel is össze van kötve, mert a csendőrségben való szolgálatuk kétszeresen számítottatik és mozgósítás esetén kívül, hadigyakorlatokra nem hivatnaktöbbébe. Ez nem csekély viszonyszolgálat azon teherért, hogy a honvédség helyett, a csendőrségben kénytelenek szolgálni.

Ami azonban a függetlenségi pártnak magatartásában a legszigorubb megrovást kihívja, az az azon tiszteletlen és megalázó ítélet, melyet a csendőrségi intézményre, annak tevékenységére nézve vezérszónokai útján mondott.

Ugyan létezik-e oly egyéni, társadalmi, állami érdek, mely ezen intézmény éber szemére rá nem szorulna. Élet, szabadság, tisztesség, vagyon, közegészség, földművelés, ipar, kereskedelem, közlekedés, gazdag és koldus, ur és szolga, mindegyik ezen intézménytől vár védelmet. A függetlenségi párt ezt még hát fel nem ismerte! Ez azon tatár gondolkodásmód, mely még nem fejlődött odáig, hogy az állami élet lényeges intézményei fontosságának öntudatára emelkednék.

Az a csendőr, ki egy nyomorultnak életfentartó ellopott tehenét megkeríti, — higyje el a függetlenségi párt — sokkal fontosabb hivatást teljesít az állami életben is, mint sok függetlenségi képviselő, ki három éven keresztül beszél és beszél és beszél, — és midőn az országgyűlés végén kerüle-

tébe visszatér, — számot adandó munkássága és tevékenységéről — semmi más produkálni nem képes, mint „hunczut a német” és „átkos a közönségi kormány.”

A kiskorúak érdekében benyújtott zálogjogi bejegyzési kérvények felszerelése iránt a belügyminiszter felhívta a megyei és városi közigazgatási bizottságokat, hogy a megyék, rendezett tanácsu városok és gyámhatósági joggal felruházott községek árvaszereiket utasítsák, miként a kiskorúak érdekében benyújtott zálogjogi bejegyzési kérvények a bejegyzési illetékek megfelelő bélyegjegyekkel legyenek mindig felszerelve s a kérvények felzetein azon felek és gyámjaiknak nevei, kiknek javára a zálogjogi bejegyzése szorgalmaztatik, valamint ezeknek lakhelyei is pontosan tüntetessenek ki. A pénzügyminiszter pedig utasította a pénzügyigazgatóságokat és illetékes hivatalokat, hogy ha ily kérvényeknél, megfelelő bélyegjegyek be nem esatolása miatt hivatalos lelet vétetett fel, az erről szóló fizetési meghagyások nem az árvaszék, hanem mindig azon fél, illetőleg gondnoka nevére lesznek kiállítandók, kinek javára a zálogjogi bejegyzés eszközöltetett.

Az 1884. évi képviselőválasztások ügyében a belügyminiszter körrendelettel figyelmezteti a törvényhatóságokat, hogy az ez évi választók névjegyzéke pontosan állítsák össze, mert „a jövő évben fognak megjelenni az általános képviselő-választások, azok alkalmával pedig a választási jogosultság meghatározásánál a folyó évben kiigazított névjegyzékek lesznek hivatva színmértékül szolgálni.” Figyelmezteti a rendelet a központi választmányokat is, hogy a választási törvényben az összeírásra, a jegyzék kifüggesztésére stb. előirt határidőket pontosan megtartsák és szigorú köteleességüknek ismerjék „üléseik jegyzőkönyveit ellenőrzés szempontjából, az ülés után következő napon azonnal, legkésőbb három nap alatt a belügyminiszterhez beterjeszteni.” Továbbá figyelmezteti a rendelet a törvényhatóságokat arra is, hogy, miután némely összeírási jegyzékben a választók egynéme-

— A Drávától egész az Alpokig és fel azon kapuig, hol a Duna az Alpok közül kijő.
— Mit csinálnak még légióid? — kérdi a Mecesek a Zengő.

Elmulik újra ötszáz év, mire a Mecesek meggondolja magát s odaszól:

— A légióknak már se híre se hamva. A pezségés se háborítja csendemet. Sopianae rom, melyet erdők borítanak. Nevét se tudja már senki. Az a töretlen borbé bujt pár rongyos alak, mely a Dráva mentén néha felém lézeng, csak pusztít, nem épít.

— Mi újság — kérdi a Zengő kétszáz év múlva.

— Akadt már megint állandó lakóm. Fűrge méneken jött harezias nép. Soká barangolt, végre megült. Egy nagy király most keresi a templomnak való helyet lábaimnál. Van tehát újra a ki építsen.

Kétszáz év múlva ismét szól a Mecesek: — Most építik újra a legett templomot négy toronyra.

Háromszáz év múlva a Jakabhegy kérdi a Zengőt:

— Bátya, felőled tompa dörgés hallatszik, te oda látsz, mi az?

— Mohács alatt most temetik a török ágyuk hangja mellett Magyarországot.

— Ugyan felcizfráztak! — enyeleg százötven év múlva a Zengő a Mecesekkel.

— Arany rácsos, pillangós minaretek ezek itt rajtam.

— Hová lettél testvér? — szól ötven év múlva a Zengő — alig látlak a nagy füst miatt.

— Ég alattam a város — válaszol a Mecesek — lakóit én rejtegetem, hozzád is bujdosnak, ne hagyj gyilkolni őket.

Százötven év múlva megint szól a Zengő:

— Miféle csodálatos kigyó siet ugytülkölve felétek?

— Vasut — felel a Mecesek és a Jakabhegy.

— Mi újság? — kérdi ismét a Zengő.

Ki tudja mikor adja meg rá a Mecesek a legközelebbi választ, és ki tudja, mint fog az hangzani?

Mostani picziny lakói e tengerfenékeknek, hol voltunk mi akkor, mikor hajdan kétezer lábánál magasabban hömpölygött a tengerár, hogy évezredek multán átengedje ágyát nekünk, a mi örömeinknek s bánatunknak, melyek nekünk oly nagyok tetszenek. Hol leszünk mi, mikorra a Mecesek a Zengőnek ismét felel?

Mivé lesz, mi után epedünk?
Mivé lesz, mi miatt bánkodunk?

Vanitatum vanitas. Pont.

Tudományos apróság.

Az amerikai Dr. Taylor Th. hosszas göröcsövi tanulmányozás után egy egészségügyi szempontból nem megvetendő fontosságú felfedezésre jutott. A mult év folyamán Taylor egy közönséges légynek ormányát ketté vágván, azon kigyó alakú kis picziny állatkákat talált, melyek rendkívüli gyorsasággal mozogtak. Szorgalommal folytatva kutatásait rájött, hogy a legyeket

igen gyakran lepik meg ilyen apró élősd állatok, melyek tanyájukat többnyire a légy ormányán ütök fel, de néha alsó testén is előfordulnak. Legelső tekintetre is gyaníthatjuk, hogy e kis élősdiek nagyon is alkalmasak arra, hogy a ragályos csirák közeletében és elterjesztésében részt vegyenek. Ezen állatkák hossza körülbelül egy hüvelyknek $\frac{3}{100}$ része, vastagsága pedig $\frac{1}{2000}$ rész hüvelyknyi lehet, tehát nagyobbak, mint a trichin, felfedezőjük által a Nematodák családjába s az Anguillulák osztályába soroztattak. A tett vizsgálatok azt eredményezték, hogy egy legylen legtöbbször 10 ilyen kis állat található, 7 a légy ormányán, 3 a potrohán, de előfordult eset, hogy egy legylen csak 9 találatot, ritkán 1, gyakrabban 4—5. Jelenlétüket elárulja a légy ormánya végének rázása által. Ha ez a mozgás bekövetkezett és egy kis víz cseppecske szívórog a légy ormánya hegyére, a kis élősd elhagyja helyét s hirtelen a vízbe menekül, de ép oly gyorsasággal megint csak vissza tér élő házára, a légyre, mintha az volna az ő embere. Egy kis átmérőjű göröső elegendő, hogy ezt észlelhessük, de már hatalmas szerszám szükséges ahhoz, hogy e kis élősdiek alkotását is kivehessük, de jó világítás mellett, gyakorlott szem mégis megfelelő feladatának. Taylor a kísérletezésnek egész új sorára készül. Nehány legyet trichines hussal akar etetni, hogy így kimutassa lehető-e a trichin vagy a trichin-tojások terjesztése a közönséges szobalégy által. —

lyike több jözeim alatt van felvéve, ez a statisztikai összeállítást nagyon megnehezíti, tehát jövőre minden választásnál csak egy jözeim tétessék ki. — Végül a rendelet az összeírások alkalmából takarékoságra inti a törvényhatóságokat.

Az iparos tanuló iskolája Pécsen.

Nálunk az iparost lenézik, kicsinylik, vagy legalább, aki már keményített inget visel, bizonyosan méltóságán alólnak tartja fiát iparosnak adni. Azért ez az osztály növendékeit a társadalom legelhagyottabb, anyagilag és szellemileg legaltalabb álló rétegeiből ujonozza. Iparosaink nagyrésze tudatlan, mert szegény, és szegény, mert tudatlan. A szegénységen csak úgy segítünk, ha először eloszlatjuk a tudatlanságot; mert értelmi belátás nélkül nem segíthetünk magunkon; aki pedig magán nem segít, azon az Isten sem segít.

De vajmi nehezen kezd még eddig nálunk e téren a munka megindulni! Épen ezért elismeréssel kell Pécs városának adoznunk azon nemes tetteért, melylyel a rendszeres iparosoktatás meggyökeresítéséhez az első lépést megtette. Igaz ugyan, hogy egyes — Pécsnél nem nagyobb és nem gazdagabb — városok ezt még előbb megtették: de ez mit sem von le Pécs érdeméből és senkit sem akadályozhat annak elismerésében, hogy itt minden közművelődési intézmény termékeny talajra, s a kezdés- és kivételhez elég erős kezre talált.

Az iparostanulók iskoláinak szervezetére nézve 1882. aug. 16-án adta ki a vallás és közoktatási ügyi miniszter ur a szabályzatot. E szerint három éves tanfolyamok léptetendők életbe, olyképen, hogy ebbe csakis a teljes (6 osztályú) elemi iskolát végzett s 12 éven felüli iparos tanulók vehetők fel. A kisebb képzettségűek részére előkészítő osztályok szervezése rendeltetik el. Ehez a szabályzathoz alkalmazkodva nyitotta meg a helybeli iparos társulat 1882. szeptemberében az első rendszeres tanfolyamot a főreáliskola helyiségekben és tanerői segítségével.

Növendékekben nem volt hiány. Sőt válogatni lehetett. A be nem váltak a régi ismétlődő iskolába utasítottak. Főlévétetett 56 különféle foglalkozású iparos tanuló, akiket *D i s c h k a* Győző főreálisk. tanár és hely. igazg. ur, *I m r e i* János és *K o s z t k a* György ugyancsak főreálisk. tanár urak gondos oktatásban részesítettek.

Tanítatik: Magyar nyelv, és pedig az iparosoknak szükséges ismereteket tárgyaló olvasmányokon; továbbá fogalmazás elbeszélés után és egyszerű levelek írása. Mértani és szabadkézi rajzolás, tekintettel a tanulók alapismeretei- és ipari foglalkozásukra. S végre számtan- és mértanból a legszükségesebb gyakorlati alkalmazású ismeretek.

A részletesebb tanterv és az egész iskola szervezetére nem mondhatunk nagyobb dícséretet, mint ha megemlítjük, hogy *g r. Z i c h y*, az iparos ügy lelkes barátja és tanulmányozója, körutja alkalmából azt mondá, hogy Pécsen nincs mit keresnie, mert itt rendben van az ügy. Ilyen alapon fog jövő tanévben megnyitni a II. s a következőben a III. tanfolyam.

Kezdetnek ennyi elég, s örömmel kell konstatálnunk, hogy ez intézmény Pécs kultur-életében haladást jelez. Egyszersmind teljes elismeréssel kell kiemelnünk azon bőkezűséget, melylyel az ipartársulat Pécs város érdemes polgármesterének pártfogása mellett az intézetet mindazzal felszerelte, ami egyelőre nélkülözhetlen vala: így ingyen ellátta a tanulókat olvasókönyvek-, író- és rajzeszközök-, füzetekkel stb.

A növendékek minden vasárnap oktatásban részesülnek a magyar nyelvből 2 órában, szabadkézi és mértani rajzból szintén 2 órában; azok pedig, akiknek tanítómentes-térek megengedték, *I m r e i* tanár ur buzgal-

mából szerdán délutánonként is két órán át; s végre a szám- és mértanból télen 1, nyáron szintén 2 órán át. Hogy minő eredményre? Erre nézve meg kell jegyeznünk, hogy e kérdést ily rövid, nem is egészen 8 hó elteltével, alig is tehetjük fel. Mindamellett aki tudja, mit teszen egy szinte félvad tömeget, minővé a mesterinasok rövid idejű inaskodásuk alatt lesznek — fegyvelmezni, rendre, figyelemre és olyan amilyen tisztaságra szoktatni: bizonyosan nagy méltánnyal fog szólni azon előmenetelről, mit az iparos tanulók közt csak ezen tekintetekben is az intézet helyiségeiben tapasztal. E sorok írója azonban örömmel látta a növendékek rajzait és azon szép előmenetelt, mit ily rövid idő alatt tettek. S meggyőződött, hogy a növendékek előképzettsége és ipari foglalkozásuknak olyan ellentétes különbsége s annyi más akadály mellett, amennyi itt előtérbe nyomult, s oly primitív segédeszközökkel: ennyit csak egy oly fáradságtalan kitartású és egészen hivatásának élő tanár mutathat fel ily rövid idő alatt, mint *I m r e i* tanár ur. Nem is annyira a tanerők hiánya okozta nálunk eddig sem az iparos oktatás elhanyagolását, hanem száz meg száz más körülmény, amelyek most lépnek csak igazán előtérbe, midőn már egy lépést tettünk előre.

Ime! Az év elején beiratkozik 56 tanuló. Ennek egy része a tanév alatt, jóval befejezése előtt felszabadul s az iskolának örökre hátat fordít. A másik része meg azt kívánja, hogy őt, ha asztalos, azonnal mindenféle asztalos díszmű rajzolására tanítsák, ha lakatos, valamennyi vasdizítés rajzát, minden fokozat nélkül egyszerre tanulja meg; ha pedig mészáros: nem fér a fejébe, miért kelljen neki szabadkézi vagy mértani rajzzal bíbelődni? — s az eredmény az, hogy néhány hónapra 15 növendéktől kong a nagy terem . . .

A mesterek nem érzik szükségét tanulóik tanításának, vagy legalább nem szorítják az iskolalátogatásra. Az ipartársulat — melybe különben sem köteles minden mester belépni — nem bír azzal a hatalommal, amelylyel e tekintetben a czéhek bírtak. Az iparhatóság? . . . Ezzel nem tudjuk mi történik; csak annyi tény, hogy nagy nagy a fejtelenség. S mégis akad, aki az ipartörvény revízióját, amelyet *g r. Z i c h y* vel az egész iparos világ lázas türelmetlenséggel sürget, nem tartja szükségesnek!

Igen kívánatos volna — amint az iparos iskolai elnök ur is közelebbi látogatása alkalmával kifejezte — bárcsak ideiglenesen is — módoszatról gondoskodni arra nézve, hogy miként lehetne az iparos tanulóknak az iskolából való kilépését megakadályozni az illető tanév vége előtt, még akkor is, ha időközben felszabadulnak. Ez a tanítás sikerére mulhatatlanul szükséges, mert hisz úgy is kevés az, amit tanulnak, ahhoz képest, amit tanulniok lehetne és kellene.

Ami a növendékek tömeges óramulasztását illeti, alig lehet ezért valakit alaposabban okolni, mint a tanítómenteseket. Ha ők érdeklődnének az ügy iránt olyan mértékben, mint kellene, s ha nemcsak elengednék, hanem elküldénék tanítványaikat és szigorúan számon kérnék az eltöltött órákat s néhanapján maguk is ellátogatnának az iskolába, hol jelenlétükkel a növendékekben is érdeklődést kelthetnének: sok minden megváltoznék, még mielőtt a törvény erőhatalommal lépne közbe.

Egyedül ők tehát azok, akikhez fordulunk és kérjük őket, gondolják meg, mit tesznek, midőn tanulóik értelmi előhaladását közönységgükkel annyira hátráltatják!

Fájdalom, még értelmesebb iparosaink közt is kevesen mérlegelik: mily jótémény ama páriának szánt szegény népségre nézve már csak az a körülmény is, hogy hetenként néhány órán át művelt emberekkel állhat szoba s ezáltal szabad idejének elfecsérlése, vagy épen rosra való használása-

ban közvetve és közvetlenül megakadályoztatik. S még kevesebben tudják, vagy nem akarják belátni, hogy buta, rakoncátlan növendékekkel s ilyenekből válandó munkásokkal vajmi kevésbé fognak boldogulni! Ne sajnálják azt a néhány órát, amely alatt tanulók hordári és drabanti szolgálatait nélkülözniök kell, mert ezért bizonyára rövid idő alatt kárpótoltatni fognak azon eredmény által, amelyet értelmi és erkölcsi nevelésben részesült munkások felmutathatnak, szemben az elszilajodott erkölcsű, izléstelen, belátás és nemes ambitio nélküli mihasznákkal!

e.

Levél a szerkesztőhöz.

Egy elkésett reporter.

A „P. F.” 17-ik számában, a „közönség köréből” rovat, és „az eszéki leszákadtdrávai hidnak utóhangjai” cím alatt, *Argus*, a békeszeretetről jól ismert tudósítója nevezett lapnak, egy régen a feledékenységnak átadott ügyet elevent fel, mely, hogy mennyiben érdemi meg „az eszéki leszákadtdrávai hidnak utóhangjai” titulust, — és mennyiben van összefüggésben az eszéki leszákadtdrávai hiddal, azt csupán *argus* szemekkel bíró lángész volna képes kellőleg meghatározni.

Hogy „utóhangok” ezek, — az bizonyos. Mert oly elkésve érkeztek, hogy — dacára azon körülménynek, hogy a megye reputációjának kötelességszerű megóvására való nemis, buzdító figyelmeztetésekől hemzsegek, — azok, kiket az ügy közvetlenül érint, teljes lelki megnyugvással mosolyognak rajta, és sajnálkozva tapasztalják, hogy *Argus* szemei *Dr. Siklós*y gyógykezélése alatt állnak.

De térjünk át magára a buzdító cikkre: Bevezetésül, — hogy a cikk címlusa félig meddig még is csak indokoltnak tünjék fel, az eszéki leszákadtdról, — később az e helyett épült új vasúti hidról van szó; — majd pedig az ezen események fölött a publicum részéről történt napirendre térésről hallunk beszélni, — ezt az okból, — hogy a jámbor olvasó tudja meg, hogy *argus* szemei észrevették még azt is, hogy a közönség az események fölött napirendre tért s a katasztrófa okozóinak példás megbüntetését hidegvérrel a bíróságra bizza! Végre aztán elérkezünk oda, a hol *Argus* tulajdonképen mindjárt megkezdhetné volna, ha tud hozzá titulust; ezek az „utóhangok”, — melyek, hogy miért nem láttak előbb napvilágot, azt maga *Argus* panasolja: mert a „véletlen” csak most juttatta kezébe a „Drau” újságnak mult évi december hó 31-én megjelent számát.

Pedig hát ha az ember annyira érdeklődik az eszéki drávai hidak, — maga az eszéki — magas szellemben szerkesztett — „Drau” újság iránt, — és ha az ember reporter akar lenni s a „Drau”-ból szereti a hiteles adatu „újdonság”-okat referálni, — akkor nem 4 hónappal később kell azt átböngészni, mert akkor minden „újdonságot” „utóhangok” cím alatt kell közzétenni, a mitől az előfizető nagyon hamar elriad!

De hogy visszatérjünk az utóhangokra, melyekben az *argus* szemek *Baranyamegye* deputációjának megtámadását taglalják, — elmondjuk, hogy az eszéki új vasúti hid megnyitásához *Baranyamegye* nemcsak hogy meghívott, de utasítva is lett erre nézve. Hogy a megye tisztelt alispánja, a *dárdai* szolgabíró utasította a megnyitáshoz való részvételre, az tény. Hogy miért nem volt jelen a szolgabíró úr a megnyitáshoz, ez már más kérdés! De meg lehet győződve a békét szerető cikkíró, úgy adatszolgáltató bölesei is, hogy elmaradása nem volt indokolatlan, és legkevésbé azon körülménynek tulajdonítható, melyet ő magának a „magyar érzelműségéről” jól ismert „Drau” újságból böngészett ki!

Hogy a megye tisztelt alispánja utasi-tása érdemében kapott-e hivatalos értesítést, és hogy a „Drau“-ban megjelent czikkéről magánúton nyert-e tudomást vagy sem, — az nagyon keveset tartozik az „eszéki le-szakadt drávai hidnak utóhangjai“-hoz. Mond-hatni semmit!

De elhíthetik és meggyőződhetnek róla az „argus szemek“, hogy mind a megye tisztelt alispánja, mind pedig a dárdai szol-gabíró, ismerik hivatalos kötelességük leg-alább is annyira, mint a „Drau“-ból refe-ráló, 4 hóval elkésett reporter!

Különben is megnyugvással veheti tu-domásul Argus, hogy a „Drau“-ban megje-lent czikk, — úgy az „eszéki drávai elsza-kadt utóhangok“ fölött, sem a megye tisz-telt alispánja, sem pedig a dárdai szolga-bíró, hirlapi polemia-ba nem fog soha bo-csájtkozni!

Egy el nem késett reporter.

H i r e k.

Hinka László ügyvéd urat Dr. Dulánszky Nándor megyés püspök ur jogtanácsosának nevezte ki.

Halálozás. K a m e r e r Gusztáv országgyűlési képviselő, Kamerer Ferencz rádfai földbirtokos öcsöce, e hó 3-án, csütörtökön Budapesten elhunyt. Béke hamvaira!

Halálozás. Csomaból értesítenek benünket: Tegnap hunyt el vidékünk egyik leg-szebb hölgye, gr. Hunyadi gazdatisztjének, P u p i c s Imrénének széles körökben ismert neje — született Konczek urhölgy, élete 19-ik és boldog házasságának 2-ik évében. Az elhunyt egyetlen leánya és öröme volt Konczek Gusztáv közkedveltségnek örvendő harkányi fürdőbiztosnak, ki e csapás által mindenét veszíté. — Béke lebegjen ifju porain.

Hymen. Szederkényben Gasz t Rézikét eljegyezte Karok Jakab kassai (Baranya megyei) vendéglős.

Vásár. Sásdrol felkértek benünket, hogy hozzuk a vásárló közönség tudomá-sára, miszerint a f. é. május hó 7-ikén meg-tartatni szokott országos vásár — mintán az a pécsi vásárral összeesnek — nyert fel-sőbb engedély folytán nem f. hó 7-ikén, ha-nem 10-ikén fog megtartatni.

Kis baleset érte Preuss Adolf urat s ezért a mai philharmoniai hangverseny programja némileg változott. Mint értesü-lünk, Preuss ur jobb kezefején vérkelés tá-madt, mely egészen jelentéktelen, de a zon-gorajátékban a művészt védkép akadályozza. El kell tehát halasztanunk a műfelvezetést, hogy Beethoven b-dur concertjét haljuk. E helyett a „Pécsi Dalárda“ és „Zenecgyület“ zenebizottsága szemészedett darabot tett a műsorra s ez Schwenke J. F. Serenade-ja 5 gondokára, egy nagy bőgőre és két dobra. Ritka összeállítású szerzemény, kíváncsiak vagyunk rá. Egyébiránt az egész műsor oly kitűnő művek sorozata, aminőt Pésett még alig állítottak össze. A próbák után ítelve, a „Pécsi Dalárda“ a neki ajánlott műdallal: „Vigadj hazám“ s a tetemesen megerősít-tett zenekar (a katonai zenekarból is köz-reműködnek néhányan) Mendelssohn symfoniájával remekelni fognak. Ismételten fel-hívjuk közönségünk minél általánosabb ér-deklődését a mai esti zenei élvezete iránt.

A virilis névjegyzekekről. A törvényha-tóságok közgyűlései által, az igazoló válasz-tmányok által előterjesztett s megerősített virilis névjegyzekekre vonatkozólag, a bel-ügyminiszter egy előfordult eset alkalmából kimondotta, hogy ezen névjegyzekek, a me-gerősítéséről szóló határozatokkal, véglegesen megállapítottaknak nem tekinthetők, — s ha azok összeállítása körül előfordult hely-telenségek a belügyminiszternek tudomására jutnak vagy hozzatnak, a belügyminiszter főfelügyeleti jogánál fogva nemesak joga-sítva, de kötelezve is van azoknak orvoslása iránt saját hatáskörében intézkedni.

Szengőz mérgezés. Sajnos s eredményé-

ben tragicus esemény történt három fiatal ember vizgázatlansága folytán e hó 2-ára virradó reggel. K i n d l Ferencz lakatos mesternél lakó három fiatal ember: Kadisch Ferencz, Junek Gyula és Heckmann István másnap reggel meg akarván fürödni, a füt-hető fürdőkadát este beállították szobájukba s a víz felmelegítésére szénrel begyújtottak. Azután re bene gesta lefeküdtek. Reggel az üzletvezető fel akarván a fiatalokat kelteni, irtózatos látványt tárult szeméi elé. Az egyik, Heckmann István az ágy alatt volt, bizo-nyosan a kitóduló széngáz ellen keresett ott menedéket, a másik kettő pedig ágyá-ban feküdt élettelenül. Rögtön az udvarra vitték őket, hol azután friss víz és dörzsölés következtében annyira-mennyire sikerült őket életre hozni. Legkevésbé aggasztó Heckmann állapota, ki az ágy alá bujt, a másik élethálal közt lebeg, a harmadik meg-halt. Ime, három fiatal élet veszélyben ily csekély vizgázatlanság miatt.

Járdák. Kétséget nem szenved, hogy azon négy év alatt, amióta a járdarakatás iránt városunkban szabályrendelet alkotta-tott, sok addig nagyon elhanyagolt belvá-rosi utca állapota igen tetemesen javult, sőt számokkal támogatván állításunkat, ki merjük mondani, hogy Magyarorszában alig van még egy város, hol úgy, mint Pécssett ezen rövid pár év alatt, több mint tízezer folyó méter új járda készült volna. Mind-azonáltal még mindig nem történt meg mindaz, ami már eddig is meg lehetne és a szabályrendelet teljes kivitele még mindig igen sok kívánni valót hagy fenn. Neveze-tesen mintegy egy év óta a házigazdák részéről csaknem teljes szünetelés állott be ez irányban. Míg egyes kiválóbb házibirtokosok — noha a rendelet kötelező hatása a kül-városok félreesebb utcáira ki nem terjesz-tetett — áldozatkészen ott is igyekeznek, hogy városunknak a hozzá illő városi jelle-gét mindinkább megszerezzék, sajnálatlalt látjuk és jegyezzük föl, hogy a belvárosban még mindig van több utca, amelyben a városi közönség határozata még mindig csak írott malaszt maradt; ide évek óta új jár-dakó nem került, az elhanyagoltatásra ezek mintegy privilegiummal látszanak bírni. Van-ak a ház előtt elvonuló gyalogutat (másnak nem nevezhetjük!) olykor-olykor kissé kiegyen-getné, az eső által kimosott kiálló hegyes köveket kiszedné vagy köveccsel elegyen-getné, a közlekedést akadályozó pocsótakat betakarná stb. stb. — pedig ezek már csak oly követelések, melyeket még a legfélre-esebb külvárosi ház tulajdonosával szemben is méltán támaszthatunk. Ajánljuk tehát ezen nagyon is falusias és csak a tisztát-lanságot előmozdító állapotok orvoslását vá-rosnak szűpítő bizottságának figyelmébe: egy kis buzdítás, egy kis figyelmeztetés és ha másképp nem megy, határozott fellépés és kellő szigor által itt is majd csak el le-het éri, hogy a város közönségének ha-tározatai csakugyan végrehaj-tassanak — csak komolyan kell akarni!

Vasutaink bevétele. A pécs-baresi vasut márczius havi bevétele 43.756 forint, a mo-hács-pécsi vasuté 91.459 firt, a budapest-pécsié 91.859 firt volt.

Vesztett ebek garázdalkodnak Nyomján; a mult hét lefolyása alatt hét szép disznó veszett el viziszony következtében, melyek közül egyet egy veszett kutya harapott meg, s ettől megmarva a többi szintén meg-betegedett s elhullott. — Valóságos hajtó vadászatot tartanak a kutyaakra utca hoz-szat. Mulatság a falusiaknak! A disznókat sokan otthon tartják a mondot esetek miatt.

Két liter bort egymásra. Máté Ferencz vásáros-dombi lakos, telkes polgár, f. é. ápríl hó 27-ikén több társával Dombóvárra gabo-nát szállított. Haza jövet betértek a v.-dombi csárdába és ott keményen borozni kezdtek annyira, hogy Máté Ferencz tö-

kéletes részegre itta le magát, ilyen álla-potban kocsi-raült és lovai haza vitték, ott-hon lovait nagy nehezen kifogta, maga pe-dig újra felült a kocsi-ra és ott elaludt, még pedig — örökre, a kocsi-ral reggelre családja a kocsin halva találta őt. — Az eset a szol-gabíroságnál bejelentetett, a járás orvos azonban megjelent a helyszínen, a hullát megvizsgálta, azon semmiféle külérőszak nyomai nem voltak észlelhetők, a hullát felboncolta és constatálta, hogy a halál oka gutaütés volt. Később a vele levő és mulató társai kikérdezettek az iránt, hogy nem vettek-e észre semmi bajt Mátén? ta-gadó választ adtak, sőt hozzá tették, hogy nagyon is jól érezte magát úgy annyira, hogy csupa legénykedésből egymásután, két huzásra két liter bort ivott meg; — ennek erős működése idézte elő a gutaütést.

Táncvigalom. Részben a csángó magya-rok hazatelepítése költségeinek fedezésére, részben a kereskedelmi önképző-egylet könyv-tárának gyarapítására e hó 2-ikán sikerült tánczestélyt rendezett a Scholtz helyiségé-ben 12 fiatal ember. Az estély vendégeink legnagyobb contingensét a polgári és iparos családok képezték, kik azután reggelig fesz-telenül mulattak. A négyest 32 pár tán-czenlő, mi a helyiséghez mérve túlságosan elég. A tisztajövedelem, mint halljuk, csinos összeget képvisel.

Hogyan kell a nyomtatványokat kiadni. Kozma Sándor kir. főügyész panaszt emelt a VIII—X. kerületi járásbíroságnál Bartalits Imre budapesti nyomdász ellen, mert az egy nála megjelent nyomtatvány alá csak ezt tette: „Nyomatott Bartalits Imréné“, a nél-kül, hogy a „Budapesten“ szót hozzá tette volna s minthogy a sajtótörvény előírja, hogy a nyomdász köteles kiadványa alá nevét és lakhelyét oda tenni, kérte B. megbüntetését. A megtartott tárgyalás alkalmával Bar-talits azzal védekezett, hogy a fővárosban a nyomdások nem szokták a nyomtatványok alá a lakhelyet is kitenni, s e tekintetben több elsőrangú nyomdaüzletre hivatkozott. A bíróság azonban nem fogadta el Bartalits védekezését, hanem 20 firt. pénzbírságban elmarasztalta.

Tizenhárom millió forintos sommás pör. Az igazság-szolgáltatás történelmében példátla-nul álló sommás szóbeli pör fekszik a buda-pesti IV. ker. kir. járásbíroság előtt. E bí-róság vezetőjének, S k o f f I v á n járásbíró-nak egy oly pörben kell ítéletet mondania, melynek substratuma 17,504.949 firt 29 kr. készpénz s természetesen ennek egy nagy vagyonnal fölerő járuléka. A pört a „franco-magyar bank és érdektársai“ indították a magyar királyi kincstár ellen. — Az óriási követelés a károlyváros-fiumei vasut kiépítéséből származik. Fölperesek, mint vállalkozók, 1869-ben mintegy 19 millió forintért vállalták el e nevezetes vonalrész kiépítését, de az építés szerintök annyival többre ke-rült, mint a mennyit kerestükben az álla-mon követelnek.

Párisi szerelmi pörök. A párisi esküdtek hihetetlen ítéletei kezdik nyugtalanítani a közönséget. Az esküdtek urak szerelmi pörök-ben holmi kis tőrszurást vagy revolverlövést nem is vesznek számításba s a gyilkosokat rendszerint fölmentik. — Valamennyi eddigi szerelmi pör ugy hasonlít egymáshoz e te-kinetben, mint tojás a tojásához. A napok-ban, írják a „Kölnische Zeitung“-nak, szim-tén fognak egy ilyen pört tárgyalni, mely-ben a gyilkost természetesen szintén föl fogják menteni. Az eset következő: Egyik párisi háztartásban nagy viszály uralkodott; a férj nem volt neje magaviselével meg-elégedve, s azt hányta szemére, hogy sze-retője van. A nő föltépte ruháit s megmu-tatta a keblén levő medallionban kedvesének arczképét. A férj kést ragad kezébe s ne-jét agyonszurja. Az esküdtek a becsületére fél-tékeny férjet fölmentették. — Ezzel be lett volna fejezve a pör, az esküdtek hazamen-tek, a közönség is, s az ügyet elfelejtették volna, ha a meggyilkoltnak fivére is ugy akarja. Ez megesküdött, hogy nővérét meg-

bosszulja s nagy kitartással követte czélját. A férj lehetőleg kerülte, egyszer azon azonban mégis csak összeakadt vele, a mikor a fivér kést rántott elő s leszarta. A gyilkos fogva van, s bizalommal várja, hogy az esküdtek az ő sorsával is foglalkozzanak. — Könnyű belátni, hogy ez esetben is mi fog történni: a védőügyvédek ki fogják sütni, hogy a gyilkos lovagiasan viselte magát, mire az esküdtek fel fogják menteni. Pedig e dolognak nagyon komoly oldala van. A nő gyilkosát azért ölte meg a nő fivére, mert az esküdtek nem ítélték el a férjet s e szerint a férj közvetve a törvényszék elnézésének esett áldozatul. Most vegyük fel azt az esetet, hogy a férjnek szintén van valami hevesvérű rokona, a ki fellázadva a gyilkosnak bizonyára bekövetkeződelmentésén, ezt nyomról-nyomra követi, s bosszút áll rajta. Az esküdtek azután ezen harmadik gyilkost is föl fogják menteni? Ha igen, akkor így fog ez menni, ad infinitum. — Az ökölgőy tényleg uralkodik a francia „szerelemi drámákban”, ha az egyik szerető fél sértve érzi magát, a másik félt egyszerűen leönti vitróllal, vagy lelövi. S mi szenved az ilyen viszályoknál legtöbbet? A törvény tekintélye, melylyel büntetlenül lehet daczolni. A párisi törvényszékek gyerekes fölmentő ítéletei roppant bajnak szülő okai voltak e tekintetben s valóban itt lenne az ideje, hogy a közvélemény fellázdjon az ilyen törvényszéki garázdálkodás ellen.

Uj váltó-ürlapok. A pénzügyminiszter tudatja, hogy jelenleg forgalomban lévő bélyegzett kincstári váltó-ürlapok helyett, f. é. május hó 1-től kezdve uj váltó-ürlapok bocsátatnak forgalomba. Az uj váltó-ürlapok és pedig ugy a krajezáros, mint a forintos bélyeg értékek egyenlő nagyságban 323 milliméternyi szélességű, 112 milliméternyi magasságú rétfórmával bírnak. A forintos váltó-ürlapok kékeszürke, a krajezárosok pedig világosbarna színű alnyomattal ellátott és kerettel körülrárt „váltó” feliratu vízjeggyel gyártott, vékony fehér papíron fekete nyomással, és külön: magyar, horvát, német és olasz szöveggel vannak kiállítva. Különben a jelenleg forgalomban lévő bélyegzett kincstári váltó-ürlapok ezentalis, a meglévő készlet elfogytaig elarusíthatók és teljes érvénnyel használhatók, miért is oda-utasítottak a helyegraktári teendőkkel megbízott kir. adóhivatalok, hogy az uj váltó-ürlapok egyes kategóriáiból megszerzendő készletet csak akkor vegyék igénybe, ha a jelenleg forgalomban lévő váltó-ürlapokból ez idő szerint még meglévő készletek teljesen felhasználhattak.

A cyclone forgószél mult heten megint irtózatot pusztított vitti véghez Mississipi és Georgia államokban. A legelső város, melyet ért, Georgetown volt, hol ép isteni tiszteletet tartottak egy methodista templomban. A szél az egész épületet romba döntötte, mint mikor az ember ráfúj egy kártya házikóra. A templomban idők gyorsan leuáltak a padok alá, melyek alatt menedéket találtak a lerogyó tetőzet elől. Mindazonáltal meghalt néhány ember, többen pedig yeszélyesen megsebesültek. A vihar leronzotta a négerek templomát is, a hol akkor szintén isteni tisztelet volt. Barnwell-Countyban, déli Carolinában, e vihar egy erdővel benőtt moesaras tájon 1000 rőf szeles szalagot tört; az abba a vonalba esett területen olyan szabályszerűen földre terítette a fákat, mintha csak utat akartak volna ott csinálni. Aberdeen városnak egy jobbára négerekből lakott elővárosát szintén romhalmazzá változtatta a cyclone. Bauregardban 31 halott és 30 életveszélyesen sérült volt a vihar után, Wessonban 22 halott és 31 sebesült.

A május elsői bucsu Olaszon nagyszereűen sikerült. A kedvező idő miatt távolról érkeztek vendégek, hogy szeretettel körben töltsék az évszak eme legkedvesebb napját, melyet oly nehezen vár boldog boldogtalan. — Virágos jó kedv uralkodott szerzte a faluban, csupán csak az eltöltött zene hiány-

zott, de ki tehet róla, ha május elseje a keresztjáró napok közé esett?

Óriási kervényt nyújtott be sir Mac Arthur az angol parlamentben. Nem kevesebb mint 590000 aláírás van a kervényben, melyben a weslayaniai községek arra kérnek a parlamentet, hogy a vendéglősök köteleztesenek koresma-helyiségeiket vasárnap az egész napon át zárva tartani. — A kervény hossza 4622 yard (2 $\frac{3}{4}$ angol mértföld), sulya 350 font, összegöngyölve kerülete tizenkét láb.

Gyufa-statisztika. A napokban érdekes kimutatás jelent meg egy francia szakközlönyben arról, mennyi gyufát fogyasztanak el a világon minden nap. E szerint csakis Európában két milliárdra rug a kérdéses szám; ebből minden angolra naponként 8, minden svédre 9, minden németre 11 és minden francziára 15 jut, a mi bizony nem valami kedvező adat a franczia gyujtók minőségére nézve, melyeket tudvalevőleg általi gyárakban készítenek.

A fölönfüggők keletkeztere nézve egy keleti legenda ezeket tartja: Abrahám felesége Sára annyira haragudott Hágárra, Abrahám eselédjére, hogy féltékenységből széjjel akarta tépni. Különösen a leány rózsás arczát akarta elcsufítani és meg is esküdött, hogy addig nem nyugszik, mig ez nem fog neki sikerülni. Abrahám értesült az esküről és iparkodott lecsillapítani Sára dühét. Az asszony engedett is, de csak részben adta föl boszútervét; ha nem is karmolta össze a leány arczát, de legalább gyönyörű kis rózsás füleit összeszebezte. Abrahám aztán ugy vizagztalta meg kedves eselédjét, hogy mikor a sebek begyógyultak, a támadt apró lyukacsakába aranyos függőket tett.

Ország-világ.

Telefon a kolostorban. A macedoniai Athos hogy tudvalevőleg tele van rakva görög barátok kolostoraival, ugy hogy e helyen alig lakik más, mint görög szerzetes. Husz kolostorban s vagy kétszáz házban laknak a szerzetesek; de a házak többnyire félóránnyira vannak egymástól s így a közlekedés a kolostorok közt igen fáradságos, holott egymásra vannak utalva. Most egy smyrnai kereskedő ajánlatot tett a gvardiánoknak, hogy az egyszé hegyet telefon hálólal fogja beszöni s ennek segélyével gyorsan és könnyen közlekedhetnek egymással. A kolostorok főnökei komolyan foglalkoznak e praktikus javaslattal.

Telefonozás 1045 kilométernyire. A newyorki Postal Telegraph Company, Broadway 48-ik szám alatti helyiségeiből mult hó végén Ohio állam Cleveland városába vezettek telefon-sodronyokat. A két város eképen a legkényelmesebben közlekedhetett egymással. A beszédet mind a két helyen a lehető legtisztábban értették, csak ugy, mintha a szomszedszobából diskuráltak volna. E nagy távolságra szánt telefon-készülék sodronyai sokkal vastagabbak és némileg más összeállításúak is, mint a közönséges telefon-sodronyok.

A levéljegyek történetéhez. Már XIV. Lajos korában használtak levéljegyeket. Keletkezésükre nézve általánosan azt hiszik, hogy az udvaroncok ama leveleikre, melyeket a táborba küldtek, egy kis meghatározott alakú papirdarabot ragasztottak, hogy így a levelet az illető futórok pontosabban kézbesítsék. 1654. augusztus 18-án a következő rendeletet tették közzé: „Ezennel tudtára adatik mindenkinek, hogy aki levelet, bilétet vagy okmányokat Páris egyik városrészéből a másikba akar küldeni, köteles a borítékra egy papirdarabot ragasztani, melyre e szavakat írja: „port payé”. E papirdarabot olyan helyre kell alkalmazni, hogy a póstatizst rögtön lássa stb.” E papirdarabokakat lehet, legalább Franciaországra nézve, a legelső „Timbre-poste”-oknak tekinteni.

Törvényszéki csarnok.

Kitűzött árverések.

1883. május 16. d. e. 9 óra.
Bölcskey Róza ellen az egerági 132. sz. tjkben felvett ház $\frac{3}{4}$ telek 2555 frt. becsárban és egyéb apróbb birtokrészletek 394 frt. becsárban Eger ágon.

1883. május 18. d. e. 10 óra.
Özv. Karakas Istvánné és fia ellen a daróczi 79. sz. tjkben felvett ház és $\frac{1}{4}$ telek, s maradvány földekre 2462 frt. becsárban Daróczon.

Babolcsay Pál és illetve neje Terplán Ludovika ellen a vázsnoki 112. sz. tjkben felvett szőlőbirtokra 1097 frt. becsárban Vázsno k községben.

1883. május 21. d. e. 10 óra.
Fusch Katalin és testvérei ellen a kisközári 179 és 188. sz. tjkben felvett szőlők és pinze 964 frt. becsárban Kisközáron.

1883. május 22. d. e. 10 óra.
Sokács Jozó ellen a petárdai 84. sz. tjkben felvett ház és $\frac{1}{4}$ telek felére 1088 frt. becsárban Petárdán.

1883. május 22. d. e. 10 óra.
Takács Anna férj. Szücs Antalné ellen a pécsi 4254. sz. tjkben felvett 29. sz. ház 1600 frt. becsárban és több rendbeli ingatlanok a pécsi telek irodában.

Előadott polg. ügyek.
Vésey Rezső tszéki bíró által.
Május 1-én.

5678/p.882. Szrimác Éva férj. Horváth Frányóné — Kormányos Mika és Mártha férj. Matovits Vuikoné ellen, örökség megítélése iránt.

6474/p.882. Aidinger János polgármester Pécs szab. kir. város képviselőiben — Rözge Antal és neje Cserta Rozália ellen, 1619 frt 51 $\frac{1}{2}$ kr. tőke s jár. iránt.

Bogyay Pongrácz tszéki bíró által.
Május 1.

153/p.883. Bálint István — Bálint János ellen, örökösödés iránt.

1652/p.883. Kis János és neje — Németi József ellen, ingatlan birtokba bocsájtására köteleztetés iránt.

9652/p.883. Bocz Erzsébet — Nagy Horváth Mihály ellen, bekebelezés alapjául szolgálható okirat kiállítására leendő köteleztetés iránt.

Előadandó bünt. ügyek.
Május 7.

1545/b.883. Greger Ferencz ellen, halált okozó testi sértés miatt.

1264/b.883. Gyurka József ellen, súlyos testi sértés miatt.

Május 9-én.
1854/b.883. Steegmüller J. Ernő ellen, közhatalosi intézkedés eleni vétség miatt.

1909/b.883. Mathakovits Andrásné szül. Gutál Katalin ellen, lopás miatt.

2340/b.883. László Mátyás ellen, súlyos testi sértés miatt.

Május 11-én.
1462/b.883. Gombár János és társai ellen, súlyos testi sértés miatt.

1806/b.883. Püspök András ellen, lopás miatt.

1807/b.883. Bugária Jéftó v. Jozó és társa ellen, lopás miatt.

Irodalom.

Magyarország függetlenségi harca 1848. és 1849-ben. Gélích Rikárd tábornok e művéből a negyedik füzet jelent meg Aigner Lajosnál, sok érdekes okmányval. Egy-egy füzet ára 40 kr., de előfizetni is lehet negyedévre, azaz 6 füzetre 2 frt 40 kr-ával.

A rovarászati lapok (kiadja Dr. Kaufmann Ernő, Szabolcsbánya, Pécs mellett) 5. füzete megjelent és szerkesztőségünknek beküldött. — Tartalma: A rovarok emésztő készülékére vonatkozó boncz- és élettani viszonyok. Kuncze Leo tanártól. (Befejezés.)

— Az isaszegi Korona-erdő jellemző Coleopterái. Kuthy Dezsőtől. — Calandra Oryzae Linn. Speiser Ferenc tanártól. — A rovarok párzásához. — Naphtalin-tűk. — Magyarország rovarászainak czimjegyzéke. — (Folytatás.) — Irodalmi tudósítások. — Vegyesek. — A folyóirat előfizetési ára 4 frt o. é. postán, bérmetve küldve.

Hivatalos árfolyamok a budapesti ár- és érték-tőzsdén.

Budapest, 1883. május 1-én.

	Pénzbeli árf.	20
1 Magyar aranyjárdék 6%	120	20
2 Magyar aranyjárdék 4%	89	90
3 Magyar papírajárdék 5%	87	90
4 Magyar vasuti kölcsön.	139	—
5 Magyar földterhermentesítési kötvény .	99	75
6 Temes-bánati „ „	98	70
7 Erdélyi „ „	99	—
8 Magyar szőlődézsma váltásai „	97	75
9 Nagy nyeremény sorsjegyekölcsön	114	25
10 Tiszaszabályozási és szegedi sorsjegy	111	20
11 Osztrák járárdék papírban	78	80
12 „ „ ezüstben	79	15
13 „ „ aranyban	98	75
14 Osztrák-magyar bankrészevény.	837	—
15 Magyar hitelbank részvény.	305	—
16 Osztrák hitelintézet „	309	25
17 Cs. és kir. arany	5	66
18 20 frankos arany (Napoleon'or)	9	50
19 Német birodalmi márka	58	55

Közlekedés.

A vasut menetrendje.

Indulás:	Érkezés:
Pécsről Budapestre	Budapestről Pécsre
11 ó. 28 p. délelőtt	5 óra 35 perc este
Pécsről Barcsra	Barcsról Pécsre
6 óra 40 perc reggel	10 óra 58 perc délelőtt
5 óra 50 perc este.	10 óra 7 perc este
Pécsről Mohácsra	Mohácsról Pécsre
6 ó. 22 p. r., 11. 15 p. d. e.	6 ó. 20 p. reg., 5 ó. 36 p. d. u.
10 óra 34 perc este.	8 óra 47 perc este.

A személyszállító hajók a Dunán következőleg közlekednek:

B u d a p e s t r ől Zimony - Gyurgyevóra kedden, csütörtökön és szombaton 11 órákor éjjel. **M o h á c s r a** naponta 12 órákor délben.

M o h á c s r ől Zimony - Gyurgyevóra szerdán, pénteken és vasárnapon 8.15-kor reggel.

M o h á c s r ől **B u d a p e s t r e** kedden, csütörtökön és vasárnapon 2 1/2 órákor reggel. Továbbá naponta 11 órákor délelőtt.

Laptulajdonos: Fekete Mihály.

Felölös szerkesztő: Bodó István.

A szerkesztő üzenete.

—r. Ez ügy lapunkban már annyiszor és oly terjedelemben lett tárgyvalva, hogy a lap szüik kerete miatt legjobb akaratumk mellett sem közölhetünk egy nagyobb terjedelmű új czikket, mely előreláthatólag legalább is hasonterjedelmű ellennyilatkozatot provokál s mielőtt a jegyzékváltás végéit érné, a közönség már rég el is felelte az egész ügyet. Biztosíthatjuk, hogy a másik fél tőlünk hasonló választ nyerend, ha a vitát folytatni akarná.

Nyit-tér. *)

Mily névvel illessük ama férfit, a ki a névtelenség sánca mögé burkolva, gyalázní és piszkolni akar? E kérdésre feleletet ad e lap 35. számában megjelent nyilatkozat, amelyben én, egy az anonymítás féjyolába burkolódzó egyéntől, azon „vonatkozott doktorhoz“ bizonyára méltó, alávaló módon gyaláztattam. Ott megjelölt tárazczikkem csak fővónásiban merített a valóságból, minélfojva előttem egy ugynevezett „vonatkozott doktor“ jóformán ismeretlen. Ha már most mégis találkozik valaki, ki vonatkozottatva érzi magát, világért sem akarám e szerencséséjét kétségbe vonni, annál is inkább, mivel semmi aital sem bizonyíthatott volna be jobban, hogy nem — rágalmaztam. Rágalmazás — hazugság, hazugság — igaztalanság, igaztalanság — nem valóság. Miután pedig egy „valóságos“ doktor magát az ott szereplével identifikálja, ugy a rágalmazástól messze állunk. Elégíteladási képességemről arany vesztetni, szükség-telennek tartom; könnyebben esnék tán, mint egy bizonyos doktornak, e tekintetben megfelelni.

Glücksman Henrik.

*) E rovatban foglaltakért felelősséget nem vállal a szerkesztőség.

E rovatban minden szó beiktatása 1 krba kerül. hirdetések után, melyek a hirdetőfének külön lakczimével is el vannak látva, még 30 kr. bélyegdíj fizetendő.

KIS HIRDETÉSEK.

Minden hirdetésre felvilágosítást ad a kiadóhivatal. Levélbeli tudakozódásokra is pontosan válaszolunk, ha a válasza szükséges póstabélyeg bekladatik.

Egy elegánsan butorozott, egészséges külön bejáratu szoba, egy magános éltesebb urnak minden perczben kiadandó. Bővebbet a kiadónál. 225.-

Egy 36 éves jókinézésű egészséges nő, legjobb bizonyítványokkal, mint gazdaasszony Pécssett, vagy a vidéken alkalmazást keres.

Egy Bpesti szül. okl. gyermek-kertész ki már több helyen volt alkalmazva, jelenleg Pécssett van: kiváma, helyben vagy a környéken ismét ily alkalmazást.

Hunyadi-utczában, szemben a reáliskolával, az emeleten butorozott **utczai szoba**, külön bejáráttal azonnal kiadó.

Szántóföld 8 hold egy tagban a pécsi határban, a szigeti országút alatt, a baresi vasut mentén, eladó. 161

Siklósi határban egy hold szántóföld (első osztályu) kedvező feltételek mellett eladó. 162

Szép fekvésű szőlő helyes kis prsházával, közelében kuttal, a csurgói hegyen, igen kedvező feltételek mellett eladó. 160

H I R D E T É S E K.

3700 sz.
1883.

Árverési hirdetményi kivonat.

A pécsi kir. törvényszék mint telekkönyvi hatóság közhírré teszi, hogy Fustényi Ferenc végrehajthatónak Loncsár Mihály végrehajtást szenvedő elleni 39 forint tőkekövetelés és járulékal iránti végrehajtási ügyében a pécsi kir. törvényszék, a pécsi kir. járásbírószág területén lévő, Pécs határában fekvő, a pécsi 464. sz. tjkvben felvett 510. számú ház egészben 800 frt becsértékben, ugyanott felvett 5182. hsz. sz. fekvőség fele 111 frt 50 kr-ra az árverést ezennel megallapított kikiáltási árban elrendelte, és hogy a fennebb megjelölt ingatlan az 1883. évi junius hó 20-ik napján délelőtt 10 órákor a pécsi kir. törvényszék telekkönyvi irattárában megtartandó nyilvános árverésen a megallapított kikiáltási áron alól is eladatni fognak.

Árverezni szándékozók tartoznak az ingatlanok becsárának 10%-át vagyis 80 frt; 11 frt 15 kr készpénzben, vagy az 1881. LX. t. cz. 42. §-ában jelzett árfolyammal számított és az 1881. évi november hó 1-én, 3333. sz. a kelt igazságügyministeri rendelet 8. §-ában, kijelölt ovadékképes értékpapírban a kiküldött kezéhez letenni, avagy az 1881. LX. t. cz. 170. §-a értelmében a bánatpénznek a bíróságnál előleges elhelyezéséről kiállított szabályszerű elismervényt átszolgáltatni.

A pécsi kir. törvényszék mint telekkönyvi hatóságnak Pécssett, 1883. évi márczius hó 20-ik napján tartott üléséből.

Dr. Karay,
kir. törvényszéki jegyző.

Kraemer Hertha

kisasszony
angol-, francia- és németnyelvben, ugy a zenében lecz kéket ad.

Bővebb értesítést szivességből **Wertheimer Jakabné** asszonyságnál (Ország-ut) nyerhetni.

VÉGKIÁRULÁS.

Az üzlet felosztása miatt végleges kiárulás n. m.:

Uri-, női-, leány- és gyermekcipők minden alak- és minőségben; uri és gyermek nemez- és szalmakalapok, selyem-cilinderek, nyári-, téli- és házi-sapkák, ingek, gallérok, kézelők, harisnyák, kesztyűk, nyakkendők, nap- és esőernyők, női és gyermek karmantyuk, alsó ingek és nadrágok, bőrdöngők, utazási szerek, polgári és katonai esőköpenyek és gamásnik, ugymint katonai egyenruházati tárgyak teljes raktára s több itt fel nem jegyzett cikkek a **bevásárlási áron alól**.

**Üzleti helyiség bérbeadatik.
Teljes üzleti butorzat eladó.**

Tisztelettel
Kuttner M.
Király-utca 14 ik sz.

Végképeni kiárulás!

Mint hogy elhatároztam magam **Király-utcai Becrecz**-féle házban levő

férfi-, női- és gyermek-czipőraktáromat

a **legrövidebb idő alatt beszüntetni**, áruimat jóval a **bevásárlási áron alól** is eladom.

Vidéki megrendelések a **legpontosabban** teljesítettek.

Tisztelettel
Tausz Vilmos.

ÜZLET ÁTVÉTEL

és kiárulás.

Üzlethelyiség - változtatás.

Van szerencsém tiszteletteljesen jelenteni, hogy a „**KOVÁCSICS JÓZSEF**“ cég alatt fennállott

ÓRÁS-ÜZLETET

az árukkal együtt átvettem, azt az én saját **ékszer-, arany- és ezüst** üzletemmel egyesítve a volt „**Kovácsics**“-féle **üzlethelyiségben** tovább vezetendém és térszűke miatt az árukat

GYÁRI ÁRON ALUL FOGOM ELÁRUSITANI.

Miről tisztelt vevőimet és a t. cz. közönséget azon alázatos kérelemmel van szerencsém értesíteni, miszerint az áruknak **olcsósága**, mind **jóságáról** meggyőződést szerzendő, engem minél számosabban megrendelésekkel szerencsélteni sziveskedjék.

ENGESZER MIKLÓS.

ékszerész-, arany- és ezüstműves.
Király-(fő)utca 6. sz.

616. szám
1883.

Hirdetmény.

A nagymélt. m. kir. közmunka- és közlekedési ministerium az 1883. évi április hó 20-án kelt 7190. számú rendeletével a pécs—varasdi államút 38—39 kl. szakaszán lévő újból építendő 72. és 73. számú két átereszt helyreállítását 1359 frt 77 kr. összeg erejéig engedélyezte.

A fentemlített munkálatok fogantatásának biztosítása céljából az 1883. évi május hó 12-ik napjának, délelőtti 11 órájára, a Baranya megyei m. kir. államépítészeti hivatal helyiségében tartandó zárt ajánlati versenytárgyalás hirdettetik.

A versenyezni óhajtok felhivatnak, hogy a fentebbi munkálatok végrehajtásának elvállalására vonatkozó, az engedélyezett költség után számítható, s a részletes feltételekben előírt 5% nyi bánatpénzzel ellátott zárt ajánlataikat a kitiűzött nap 10 órájáig a nevezett hivatalhoz annyival inkább igyekezzenek beadni, mivel a későbbben érkezettek figyelembe nem fognak vétetni.

A szóban forgó munkálatra vonatkozó műszaki művelet és részletes feltételek a nevezett magy. kir. államépítészeti hivatalnál a rendes hivatalos órákban naponként megtekinthetők.

Kelt Pécsen, 1883. évi április hó 26-án.

Baranya megyei
m. kir. államépítészeti hivatal.

PACHER E.

Üveg, Porcellán, Lámpa, nürnbergi es diszáru nagy raktára.

Pécsen

Szécsényi-tér 17. bazár alatt.

Van szerencsém a n. érdemű közönség becses tudomására hozni, hogy a bel- és külföld legelső gyárosaival létre jött előnyösebb összeköttetésem által azon kellemes helyzetbe jutottam, hogy a t. cz. vevőim előnyére az eddig is mint legolcsóbbnak elősmert árakat újlag **tetemesen leszállítottam** és ezen leszállított olcsó árak mellett a nagyobb be-
vásárlásoknál u. m.: vendéglői és kávéházi berendezéseknél, valamint kiházasításoknál (stafiring) még külön megfelelő % leengedést kedvezményezek.

Magam a n. é. közönség becses pártfogásába ajánlva maradtam

alázatos szolgálja

Pacher E.

Kepes Kálmán divatáru kereskedése Pécssett.

A Zsolnay-bazár átépülése folytán kénytelenítettem egyelőre eddigi üzlethelyiséget elhagyni, az elhúrezoklás könnyítésére elhatároztam magam áruimat minél jutányosabban eladni: a miért is alkalma nyilik a t. cz. közönségnek **minden a tavaszi idényre szükségés czikkeit**

dúsan felszerelt áruraktáramban a legolcsóbban fedezni.

A midőn a t. cz. közönség figyelmét ezen körülményre felhívni bátorkodom, egyuttal értesitem, hogy f. évi május hó 15-től kezdve az építés alatt üzletemet a **városház épületében, Obetkó K. üzlete mellett** áthelyezem.

Minél számosabb látogatásért esedez

Kepes Kálmán.

Vidéki megrendelések a legpontosabban teljesítettnek.

Kitünő cementlemezek

az építési idényhez!

Mindennemű kemény- és puha épületfa, amerikai és egyéb koczkapadatok, kitünő cementlemezek, valamint a legjobb minőségű

Roman- és Portland-Cement

eredeti hordókban, legolcsóbb ár mellett.
Engel Adolf és fiai.

Árverési hirdetés.

Alantírott tömeggondnok közhírré teszi, hogy: vagyombukott Schwartz Ádám kereskedő csódtömegéhez tartozó és a Sásdon levő fiók üzleti helyiségben leltározott ingóságok u. m.: mindenféle fűszer-, rövid- és vasárúk, bolti szerelvények stb. Sásdon 1883-ik évi **május hó 9-én** d. e. 9 órakor kezdődő s következő napokon folytatandó nyilvános árverésen eladatnak.

Kelt Pécssett, 1883. ápr. 25-én.

238.

Stern Károly,
ügyvéd s tömeggondnok.

Szénsavdus természetes alkalikus asztali víz, a légző szervek, gyomor és hólyag bántalmái ellen.
KAHL és TSA. kúttulajdonosok Krondorfban, (Carlsbad mellett).
Főraktár Pécssett, FRANKFURTER ALBERT-nél.

Legjobb szer a fogak tisztántartására, valamint a foghus erősítésére a

„Rubin fogpor.”

Kapható: Pécssett **Balázs Ödön** gyógyszerházában, (ezelőtt Kuncz N.) takarékpénztárépület. Ugyanott a legkittünőbb **illat- és pipere szerek, gyógyszer különlegességek, sebészeti kötszerek stb.** jutányos áron kaphatók.

227.